

184), que és sens dubte Odelló de Carramat, en el Capcir, a l'altre vessant de la Serra de Madres, i també *Monte Clariana* (bis), mateixa data, en un doc. de la colle. Moreau (IX, 2): «in loco q. d. ad ipso pujo qui est suptus *Clariana*, afr. --- de 3a. parte in *Ode-llone* et de 4a. in monte *Clariana*», i passa a parlar del Razès (com. *Redensis*). Tot són, doncs, vessants de la Serra de Madres (que pel N. ja toca al Razès). D'aquesta deu baixar també un «ruisseau *La Clarianelle*», (-*nela*, a. 1317), en el te. de Le Bousquet (Sabarthès, *Di.Top.Aude*), 8 k. al N. del límit amb el Capcir: doncs també deu baixar del límit amb Odelló de Carramat.

En fi, el de 1019, dels *acutis Clarianae*, deu ser el mateix document, «in *acuto de Clariana*» que Monsalvatje (IX, 210) data de 1020. La conclusió que imposen tantes dades coincidents és que *Clariana* havia estat un antic nom de tot el massís de Madres, probablement aplicat a tot el seu conjunt, fora de la gran vall del vessant capcinès, designat més aviat amb el nom cèltic MĀTRĒS (cf. gen. pl. MĀTRŌN > *Madrona*), fins que aquest es generalitzà i s'imposà a finals de l'E. Mj. No hi ha massís tant alt i carregat de neus com aquest, en tota la «província de Rosselló» (fora del Canigó, únic); fins des de l'Albera, a l'hivern, s'albira Madres al lluny, formant amb el Canigó una gran massa albíssima, bessona de la canigonenca. El nom *Clariana*, aquí deu inspirar-se en aquesta resplendent clarsa. Cosa semblant en el següent:

2) També en els Pirineus, però a l'altre vessant, havia de ser un *Monte Clariane*, que un doc. de Anfós I (1065-1096), posa com a límit del mercat (foro) de Camprodon, «a monte *Landrici* usque monte *Pradelle*, et a monte *Cl.* usque versum *Coma*» (Villan., *Vi.Li* xv, 282.86) (car els Prats de *Llandrius* són en els afores d'aquesta vila (E.T.C. (, 44). Un «villare *Claviano* (sens dubte error lect. per *Clariana*, -no) entre els sotmesos al monestir de St. Joan de les Abadesses, en doc. de 914, junt amb Sentigosa, Vallfogona, Perelló, Angelats etc (Monsalv. xv, 80.3). I una «terra qui est in *Clariano* a la vall de Cabó (*Cart.* de Trespons, § 1, 5.1).

3) CLARIANA, poble amb municipi, entre Solso- na i Cardona.

PRON.: *klariánə*, 1920, Casac. a Cardona; 1932, a Su i al Miracle.

MENCIONS ANT. 1043, *Clariana* citat amb Vall d'Ora (llegit a l'Arx. de Solsona), 1073: castrum *Clariana*, confirmat damunt l'original, ibid. (cit. amb el Cardener). 1103, *Clariana* (Baraut, *Hist.d'El Miracle*, p. 18); 1157: *Clariana* --- *Clariana* (Kehr, *Papsturk.*, 342); 1342 i 1359: *Clariana* (CCandi, *Mi.Hi.Cat.* II, 52; *CoDoACA* II, 53).

4) CLARIANA d'Anoia.

PRON.: *klariánə*, 1920 a Sta. Col. d. Q., Casac. Segons Madoz formava mun. amb *La Goda*.

MENCIONS ANT. 988 «castrum q. voc. *Clariana* 60

--- afr. or. ad *ipsa Laguna* --- pujo q. d. *Gardiola de Alberola* --- de p. circii ante *Albarel* ---» (*MarcaH.*, 939.10); no és el mateix doc. que Abadal data de 986 (*Cat. Car.* II, 200.3, 4), però doc. relacionat (infra, 6); 1002: *Clariana* (*Cart. St. Cugat* II, p. 32); 1012: castrum *Clariana*, afr. amb *Jorba*, *Thouos*, *Aguilone*, r. de St. Pere *Vimine* (Mas, *N. H. Bna.* IV, 228; i *Cart. St. Cugat* II, 88); 1066: «in com. Minorisa, te. *Clariana* eccl. Se. Marie» (*Cart. St. C.* II, 326; Mas, *N. H.* x, 54); 1098: «castello de *Clariana* (cit. amb *Capelades* i *Aqualata*) (*MarcaH.*, 1203. 2f.); 1120 i 1174: *Clariana* (*Cart. St. Cugat* III, 46; III, 256). S. XII *Clariana* en les tres llistes de parròquies vigatanes p. p. Pladevall, n.º 120.

1193: *Clariana*, junt amb *SCQ*, Rocafort i Cabra (MiretS., *Templ.*, 327-9); 1331 i 1359: *Clariana* (*Misc. Griera* I, 377; *CoDoACA* XII, 51). Sembla pendre nom del mateix poble un *Berenguer de Clarena*; capellà de l'Espluga de Francolí, que autoritza una acta referent a *Guàrdia-lada*, *Segura* i *Conesa* (MiretS., *Templ.*, 199-200). Pron. arabitzant de la Á, que no sorprèn tractant-se de poblacions on hi ha molta toponímia aràbiga, i més al Sud que *Granyena* de Segarra, nom que ha sofert el mateix canvi.

5) Sembla tractar-se d'un altre homònim, o d'un masc. en -ano corresponent, en un hapax «ecclesia St. Petri de *Clariano*», que, judicant pel context, devia ser cap al Vallès, i en tot cas no es pot confondre amb el (4) que ve citat en aquesta mateixa butlla de 1098, ben separat i més enllà: «eccl. St. Petri de *Clariano*», citat junt amb Gualba, Palau(tordera), Rifà, Ripoll(et), Montgat (*MarcaH.*, 1203.45).

6) Veïnat agre. a Avinyonet del Penedès.

MENCIONS ANT. 986: *Clariana* (*Cart.St.Cugat* I, 147), doc. relacionat amb aquest, en *Cat. Car.* II, 200.2 i 538, que Abadal i Rubió Lois daten, adés de 986, adés de 990; 1260: id., cit. amb Castellví de Rosanes (CCandi, *Mi.Hi.Cat.* II, 503). Queda refutada òbviament per aquestes dades l'afirmació de Reig Vdll. (*Monogr. de Cat.*, s. v. *Avinyonet*), que el nom li venia d'una pubilla casada amb el Comte [de Clariana?].

7) Poblet del Baix Penedès agre. a Castellet.

MENCIONS ANT. 1174 i 1193: *Cleriane* (Kehr, *Papsturk.*, pp. 454 i 543); 1349: *Clariana* (*CoDoACA* XII, 33).

ETIM. Només se n'han suggerit dues idees, impossibles, com ho mostra la fonètica: que vingui de CLARA AMNIS 'riu et clar' (Montoliu, *BDC* IX, 36), descartat ja per la -a, la -ia-, la sintaxi etc.; i Aebischer (*Top.* 81), que sense descartar això admet que és un nom romà de VILLA, derivat dels NPP CLARUS, CLARIUS: però és evident que llavors no s'explicaria la -i-, que en tots els mots catalans hereditaris, en tal posició desapareix, i ni més ni menys en els NLL —sense més excepció que quan hi ha labial, com en *Cervià*, *Apià*, *Tamià*—: no altrament mai amb i: *Clarà*, *Cornellana*, *Cinyana*, mai formes com **Siuriana* o **Tiuriana* o **Marianges* sinó *Siurana*, *Tiur*- o *Meranges*; Aebischer